

IRÓK ÉS IRÁSOK

Három különös leány regénye

Irta Francis Jammes. Kiadta a Genius, Budapest

Mindenekelőtt Francis Jammest mutassuk be. Délfranciaországban a Pireneusok hegyei között él és ma ötvenhét éves. Nyugaton már régóta feltűnt finom verseivel, különös természeti képeivel, érzékenységgel és lebilincselő elbeszélő modorával. Jammes mindenekelőtt költő és ebben a minőségében Szép Ernővel tart rokonságot. Mindenesetre nem annyira naiv, de közelebb van az Istenhez. Első kötete elé, amelynek ez volt a címe: „Hajnali harangszótló esti harangszótló”, a következő jellegzetes sorokat írta:

„Istenem, ideszólitottál az emberek közé. Ime itt vagyok. Szenvedek, szeretek. Azon a hangon szóltam, amelyet te adtál nekem. Irtam azokkal a szavakkal, amelyekre apámat és anyámat tanítottad, akik rámhagyták örökségül. Ugy állok az uton, mint teherrel megrakott szamar, amelyen nevetnek a gyermekek s amely lehorgasztja a fejét. Megyek ahová akarod, amikor akarod. Szól a harang.”

Ez az új regénye három valóban különös leányról szól. Mindegyik leány egy-egy típusa a mai társadalom leányainak. Az első, Clara d'Ellébeuse, rendkívül gondosan nevelkedik és a valóságos világ csaknem teljesen ismeretlen előtte. Egyszer egy Roger nevű fiatalember megcsókolja. Ez az egyetlen eseménye egész életének. Néhány hét múlva egy levél kerül kezébe, amelyben ezeket a sorokat olvassa: „Hadd maradjak én egyedül a földön gyötrelmeimmel és lelkiismeretfurdalásaimmal, mivel még csókjaink szomorú gyümölcsét sem hagyta meg egyedülvalóságomnak”. Erre egy iszonyatos gondolat lepi meg. Szentül meg van győződve arról, hogy a gyermek a csókból származik és most már, hogy Rogerrel csókolódzott, tehát neki is gyermeke lesz. Éjjelenként hallucinál, hallja az isteni hangot: „Ime eljött a te terhességed ideje”, sorvad és buskomor lesz. Egyik nagybácsiját, aki meglátogatja és meg akarja őt csókolni, eltolja magától és ráírja: „Semmi ölelés... maga nyomorult... meg akar beesteleníteni...” A végén annyira rosszbodlik állapota, hogy zárdába viszik, ahol mérget vesz be és meghal. „Igy halt meg Clara d'Ellébeuse, tizenhétéves korában. Imádkozzatok érte.”

A második leány éppen az ellentéte Clarának. Egy gazdaságban nevelkedik és a természet szabad gyermekévé sardul. Kint kószál a mezőkön és egyik ilyen sétájánál barátságot köt egy tizenöt éves pásztorfiúval. Eleinte ártalmatlan ez a barátság, később azonban, természetes egyszerűséggel, szinte egészen észrevétlenül, komoly viszonyra fejlődik. A kisfiu azonban, aki a környékre érkező idegeneket a vadregényes hegyekben kalauzolni szokta, egyik ilyen utjánál lezuhan és szörnyethal. Semmi nem marad utána, csak uri barátnőjében, Almaide d'Etremontban — a magzatja. A leány egy megértő öreg férfit, az Ástin urhoz kerül, aki teljesen megérti őt és atyja lesz gyermekének. „Hol az a boldogságban uszó asszony, — szól hozzá d'Ástin ur, — aki egy dusan rakott szőlő gyümölcséből lakmározva, gáncsolni merné d'Almaidet, aki a szakadék szélén pár szegényes boglyót szakított”. Amire a leány ezt feleli: „Tudom, hogy ön Isten akarata szerint beszél, de hát ki beszél úgy, mint ön?”

A harmadik leány története a legmegrikatóbb. Ez Pomme d'Anis, egy nyomorék leány, akit, mert arcán néhány kis lenese van elszórva, rendszeren Leneseinek szólítanak. Elragadó kis teremtes, de nagyon törekény és gyöngé. Ilyen kérdések gyötrik: „Vajon nyomorék-e a barázdabillegető? Azt hiszem, nem. És ha a barázdabillegető kisasszony nyomorék, vajon szerelmes lehet-e belé a barázdabillegető urfi?... Van egy nagyon jó barátnője, Lucie és egy közös barátjuk, Johannes, a költő, akit mindketten szeretnek. De amikor az egészséges Lucie először vallja be barátnője előtt azt az érzelmét, ő eltagadja a magáét és mint egy

kis nyomorék, bánatos szívvel visszahúzódik a sarokba. Ez a drága kis teremtes, akin annyira erőt vesz testi hibája, úgy érzi, nem állhat akadályul az egészséges emberek közé. „Ó, bácsikám... — mondja családjuk egyik rokonának — milyen szerencsétlen vagyok... Le fogom vágatni a hajamat... Vezeklő nővér leszek, mint Madeleine néni... Olyan leszek, mint egy páva”.

Francis Jammes stílusából ódon almáriumok illata leng és ugyanakkor tüzes kreol nők kacagása csendül. Érzik, hogy Jammes apai nagyatyja egy

afrikai gyarmaton, Guadeloupeban élt, ott volt orvos. Ezért áldodik Jammes óceánjáró hajókról, ezért szereti úgy Robinsont, a pusztai sziget remetéjét, ezért olyan buják és aranylók a színei. Ezek a trópusi reminiscenciák szövik át ódonpompájú aranyhimmel Jammes legszebb prózai munkáit, különösen ezt a három elbeszélést, amelynél szebb és mélyebben zengő költői próza alig van az új francia irodalomban.

(Francis Jammes regénye megrendelhető az Új Kelet könyvosztályában.)

Radics nem lesz Pasics helyettese

Csupán reszort-miniszeri tárcát kap. Pasics a megsemmisített Radics-párti mandátumokat sem adja vissza

(Belgrád, okt. 31. Az Új Kelet tudósítójától.) Radics vérmes reményei, melyek a neptuni egyezmény aláírása óta szinte naponta újabb és újabb kombinációkban merültek ki, a valóságban — ugy-látszik — mégis igen kicsinyre szugorodtak össze. A vén balkáni róka Pasics, a fellengző reményeket alaposan megnyirbálta s szinte naponta igyekszik kijózanítani Radicsokat abból a hitből, hogy most már övék a világ, jön a husosfazék. Még hetekkel ezelőtt egy „beavatott körök” hitelesen tudni vélték, hogy Radics István Pasics helyettese lesz

s a megsemmisített mandátumu Radics-párti képviselők visszanyerik mandátumukat.

Mint jól informált politikai körökből jelentik: Pasics miniszterelnök csak részben akceptálta Radicsék követeléseit. Radics István eszerint nem mint alelnök, hanem csupán mint reszort-miniszter lép be a kormányba és valószínűleg a szociálpolitikai tárcát veszi át. Hir szerint nem hajlandó a miniszterelnök teljesíteni a Radics pártnak azt a kívánását sem, hogy a párt megsemmisített mandátumait érvényesítsék.

Hajléktalan Kolozsvár

Száz új lakás és ötvenezer ember

— Cikksorozat a lakáskérdésről —

(Cluj-Kolozsvár, október 31. Az Új Kelet tudósítójától.) Éppen három évvel ezelőtt indult meg az Új Kelet hasábjain a fenti címmel egy cikksorozat, amelyben rámutattunk az akkori lakásmizériák okaira és többféle megoldási módjára. Az 1922. év volt ugyanis legkritikusabb a kolozsvári lakáskérdés történetében, amint az a városi mérnöki hivatal statisztikáiból is kiténik. A hivatalos kimutatás szerint 1922-ben adták ki Kolozsváron a legkevesebb építkezési engedélyt, habár ezeknek a száma az idén is aránytalanul kisebb, mint a lakosság számbeli növekedése. Talán hihetetlenül hangzik, hogy

Kolozsváron hét év alatt mindössze 546 építkezési engedélyt adtak ki.

Ez a szám évek szerint a következőképpen oszlik meg:

1919-ben	94
1920-ban	80
1921-ben	73
1922-ben	51
1923-ban	84
1924-ben	90
1925-ben	74

építési engedélyt adott ki a mérnöki hivatal. A statisztika önmaga szolgáltatja a tanulságokat. A forradalom után a falusi lakosság a városba tödült és a bizonytalan állapot, valamint annak ellenére, hogy akkoriban elegendő lakás volt az alig 80.000 főnyi lakósu Kolozsváron, építkezni kezdtek. De jött a rekvirálás és a pénzbevitálás, az építkezés csökkeni kezdett, habár ugyanakkor az Averescu-kormány egyszerre 25 ezer főnyi tisztviselővel gyarapította a város lakosságát és magánosok is beköltöztek jelentékeny számban. A százezer lakón Kolozsváron beköszöntött a lakáshiány, ami maga után vonta a lakberek megdrágulását, ez viszont — az általános drágulás mellett — az anyagárak és munkabérek emelését idézte elő. És jöttek az antiszemia zavargások, amelyek tetőpontjára hágatták a krízist az építkezési kedv teljes letörésével.

Azután újabb fölfelé-ívelés korszaka állott be a rekvirálások enyhítésével.

A lakáskrizis egyre jobban lakbérkérdéssé kezdett átalakulni.

A rekvirálások idejéből ugyanis nagyon sok lakás még ma is a maximális bérral van elfoglalva. Vannak hármashobás lakások, amelyekért ma is mindössze 5000—6000 lej évi bért fizetnek. Ez az állapot hozta magával a másik szélsőséget, hogy a ma még szabadon maradt, vagy időközben felszabadult lakásokért horribilis béreket követelnek. Ezzel az extrémítással egyidejűleg lépett fel egy másik jelen-

ség: a lelépési díj, ami kisjövödelmü emberek számára szinte teljesen kizárta azt a lehetőséget, hogy rendesebb lakásviszonyok közé kerüljenek. A hajdani tömeglakások ma is változatlanul megvannak, aminek a magas béreken kívül a legfőbb oka az, hogy még mindig olyan kevés az építkezés Kolozsváron, hogy a lakástalanok alig öt százalékának az igényét elégíti ki.

Tudni kell ugyanis, hogy az a hét év alatt kiadott 546 építkezési engedély nem jelent ugyanígy új házat. Ebben az amugyis alacsony számban benne vannak az átalakításra, mellék-helyiségekre, raktárakra, gyárakra, szanatóriumokra és tüzelőhelyiségekre kiadott építési engedélyk is. Nagyon sok közöttük az olyan engedély, amely csupán egy konyhára, vagy fürdőszobára vonatkozik.

Az 546 engedély alig száz új lakás felépítését jelenti.

Jelentősebb építkezések tulajdonképpen csak az idén indult meg és a mérnöki hivatal szerint a főszezon most következik, vagyis az a 74 építési engedély, amelyet ebben az évben adtak ki, nem végleges szám, sőt remélhetőleg meg fog kétszereződni. Az emberek ugyanis kezdik belátni, hogy ez a hét év alatt épült száz új lakás nem áll arányban azzal a 40—50 ezernyi szaporulattal, amelyet Kolozsvár népességi statisztikája mutat fel az 1919—1925 között eltelt hét esztendőben.

A mai lakáskérdés, a sok közös vonás ellenére, leenyegesen különbözik a három évvel ezelőtti problémától. Mert azóta olyan új tényezők léptek fel, amelyek akkor még ismeretlenek voltak, azonban pedig az 1927. évi május hatodika, a lakások teljes felszabadulási napja egészen más szempontokból determinálja a mai helyzetet. Ez a dátum indokolja meg, hogy az építeni akarók miért várnak még az építkezéssel, ugyanakkor megmagyarázza azt is, hogy miért kezdik meggondolni a lakáskeresők, ha 30—60 ezer lejes lelépés fizetéséről van szó. 1927. május 6-ika fenyegeti végpusztulással az amugyis sorvadó lakásközvetítési-vállalkozásokat. Egyetlen mondattal: a lakásprobléma igazában csak 1927. május hatodikán kezd majd a megoldás felé haladni, — ha a kormány is úgy akarja. Assér Lemil

Zsák
Ponyva

Mindennemű célokra
legelőnyösebben használandó

Albala zó
Timiscara

Piata Traian No 10

Ócskából új ruhája lesz, ha Czinknél festet, tisztított.

16.000 új munkás helyezkedhetik el Palesztinában

Hatvanöt regáti és bukovinai zsidó család helyezkedhetik el a kolóniákon

(Jeruzsálem, október 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) A palesztinai cionista executive kiszámította, hogy az 1925 októbertől 1926 márciusig tervezett munkálatokhoz hány zsidó munkás alkalmazására van szükség. Ez a számadás azt mutatja, hogy az említett időszakban tizennégyezer új munkást lehet foglalkoztatni. Ez a szám is tizenöt százalékkal emelkedik azokkal a munkásokkal, amelyek az újonnan beállítandó munkások technikai és házi szükségletei kielégítésére szolgálnak. A következő félévben tehát 16.000 munkásra lesz szükség. E számadás szerint a munkások negyvenhátszázaléka Haifában és az Emekben nyerne elhelyezést.

A tervezett munkálatokból ötven házépítés lesz Haifában a Hadar-Hakarmel villanegyedben. Harminc házat építenek Bath-Galimban, amely szintén Haifának egyik városnegyede. Hátvencz foztra rugó munkát fognak végezni Beth Hakeremben,

nyolcezer fontnyit Talpiotban és ugyanannyit Rechaviában, Jeruzsálem zsidó elővárosaiban. Ezeket kívül utakat is építenek Rechaviában és Bajith Vöganban.

Amennyiben Tel-Avivban az építkezési munkálatok tovább is folynának, itt is nagyszámu munkást fognak alkalmazni. Eddig az utóbbi időben Tel-Avivban huszonnégyezer négyzetméter területet építettek be. Ezekhez a munkálatokhoz járul még a Jaffa közelében tervezett csatornázási munkálatok folytatása és a Rutenberg-tervek körüli újabb munkák.

Negyven család munkájára lesz szükség a romániai regáti zsidók kolóniáján, huszonöt család tud elhelyezkedni a bukovinai és huszonöt a kaukázusi zsidók telepein. Száz gazdasági teendőknél járatos családokra lesz szükség különböző más telepeken, főképen olyan családokra, akik valamelyes pénzkészlet fölött is rendelkeznek.

Két talmudistát, egy tizennyolcéves leányt és öt kereskedőt tettek el láb alól a trebitschi tömeggyilkosok

Az esküdtszék hatvanhat szavazattal életfogytiglani fegyházra ítélte a vádlottakat

(Iglau, október 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bizonyítékok felsorolásának befejezése után az elnök, mielőtt a vád- és védbeszédekre került volna a sor, felolvasta azt a jegyzőkönyvet, amelyet Dvoracek első vallomása alapján vettek fel a nyolc galíciai menekült meggyilkolásáról. Ez a jegyzőkönyv a legborzalmasabb vádirat, amely büntügyi tárgyaláson valaha szerepelt. Amikor az elnök hozzákezd a jegyzőkönyv felolvasásához, a teremben feszült csend van. A hallgatóság padsoraiban mindenki előrehajol és az izgalomtól remegve figyel. A jegyzőkönyv a következőképen szól:

„Miután Trebitschben az a hír terjedt el, hogy a Kohn-malomban lakó galíciai menekültek közül sokan eltűntek, ebben az irányban is bevezettük a nyomozást. Kihallgattatása alkalmával Karl Dvoracek beismerte, hogy két lengyel zsidót agyonütött. Egy második vallatásnál ezt a számot nyolcra emelte fel. Dvoracek elmondta, hogy a galíciai menekülteket, ugyanugy, mint a Politzki-fivérekét, fejszével ütötték agyon. A fejsze mindig ott állott annak a nagy teremnek az ajtója mögött, amelyben a gyilkosságokat végrehajtották. A gyilkosságok lefolyását Dvoracek a következőképen adja elő:

Az első gyilkosság

1918-ban, amikor már a Kohn-malomban nagyon sok galíciai menekült lakott, Johann Fejta azt ajánlotta Dvoraceknek, hogy az egyik negyvenéves zsidót üssék le. Dvoracek beleegyezett. Ejjékor Dvoracek behívta a galíciai menekültet a nagy, üres terembe, azzal az ürüggyel, hogy egy kölcsönüzletről akar vele tárgyalni. Mialatt beszélt vele, Fejta megragadta a fejszét és hátulról az áldozat fejére ütött. Aztán addig ütötte, amíg elvesztette az eszméletét. Dvoracek felesége ezalatt az egyik folyosón ügyelt, hogy senki meg ne zavarja őket. Ennél az áldozatnál nyolcszáz koronát találtak, amelyet egyenlően elosztottak. A holttestet az Iglau folyóba dobták.

A második és harmadik gyilkosság

A második gyilkosság egy hét mulva történt. Erre is Fejta beszélt rá Dvoraceknek. Egyik este Fejta behívott a terembe egy harmincötéves galíciai menekültet, akinek szintén azt mondta, hogy kölcsönről akar vele beszélni. Ezután Dvoracek vágta fejbe a fejszével, amikor pedig elvesztette az eszméletét, Fejta ütötte tovább. Ezután is Dvoracekné ügyelt a folyosón. Az áldozatnál hatszáz koronát találtak, amelyből Fejta kétszázat kapott, a többit Dvoracek tartották meg. Ezt az áldozatot is a folyóba dobták. A harmadik gyilkosságot egy tizennyolcéves fiatal talmudistán követték el, aki szintén a Kohn-malomban lakott. Még nőtlen volt. Ennek a gyilkosságnál Dvoracek volt a felbujtó. Résztvett benne Fejta és egy harmadik társuk, Jarosláv Kunst. Ez a har-

madik gyilkosság a második után egy héttel történt. Az első ütést most Dvoracek adta a baltával, a további ütlegelést Kunst végezte. Dvoracekné örködött. A halott mellényzsebében négyszáz koronát találtak, amiből Kunst hetvenöt koronát kapott. A többi pénzt Dvoracekék tartották meg. Ezt a holttestet már nem dobták a folyóba, hanem a nagyterem padlója alá ásták be.

A negyedik gyilkosság

A negyedik áldozat egy huszéves galíciai zsidó leány volt, akit az utolsó gyilkosság után nyolc napra végeztek ki. Ez a lány az egyik szomszédházban lakott. A felbujtó itt is Karl Dvoracek. A gyilkosságnál ezuttal Dvoracekné is jelen volt. Az áldozat az egyik este kint állott a házuk kapuja előtt, ahol barát-nőivel együtt jiddis dalokat énekelt. Dvoracek hozzálépett, félrehívta és felcsalta a terembe. Még alig lépett át a küszöbön, amikor Fejta oldalról a halántékára sújtott. A leány azonnal összeesett. Kabátja zsebében egy ridikült találtak háromszáz korona tartalommal. Dvoracek a ridikült elégette a kályhában, a pénzből nyolcvannyal koronát Fejtának adott, a többit magához vette. Ezt az áldozatot is a terem padlója alá gyömöszölték.

Az ötödik és hatodik gyilkosság

Ötödiknek egy huszonhatéves nőtlen talmudistát gyilkoltak meg, tizennégy napra a legutóbbi gyilkosság után. Dvoracek csalta fel és Kunst, továbbá Dvoracekné verték agyon. A holttest ruhájában négyszáz koronát találtak, amit egyenlő részben osztottak fel. Ezt az áldozatot is a teremben földelték el. A hatodik áldozat egy harmincéves galíciai menekült volt. Ez a gyilkosság három héttel az előző után történt. Itt is Dvoracek volt a felbujtó. A tett végrehajtásában részesek voltak Kunst és Dvoracekné. A zsákmány négyszáz koronát tett ki, amiből Kunst hetvenet kapott. A holttestet a folyóba dobták.

Hogy ezenkívül még hány gyilkosságot hajtott végre Dvoracek és két társa, azt nem lehet tudni, mert Dvoracek kijelentette, hogy annyiféle gyilkosságot követtek el, hogy nem is emlékszik mindögyikre.

A jegyzőkönyv felolvasásával a bizonyítási eljárás ismertetését végleg lezárták.

(Iglau, október 31. A délutáni tárgyaláson a vád- és védbeszédeket tartották meg. Az ügyész, tekintettel arra, hogy Csehszlovákiában eltörölték a halálos ítéletet, mindkét vádlottat életfogytiglani fegyházra kért. Az esküdtszék a feltett hatvanhat kérdésre kivétel nélkül igennel válaszolt és Karl Dvoraceket, valamint Johann Fejtát életfogytiglani fegyházra sújtotta. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, a védők felebbeszézt jelentették be. Amikor az elítélteket a tárgyalóteremből kivették, a tömeg meg akarta lincselni őket.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és hazai zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felolvasó szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévesre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 830 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánvételét csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai napjár

Vasárnap

5686.
Marchevan 14.
1925. nov. 1.

Hétfő

5686.
Marchevan 15.
1925. nov. 2.

Boldog elégia

Rozsdavörössel kendőzi szép arcát
Október-asszony, ki maga volt a nyár —
Elmult öröme hangolja a hangját,
de hamis hangzattal zeng zenéje már.

Köntöse selymes, most is dáma volna,
de nincs ifju, ki mondja: szent a csók.
Borongva ezért néz merengő holdba
— így néznek mind a balga álmodók.

Csókjánál édesebb hegyek mérges méze:
a mámorító must, mely érces izbe forr —
Ez itt az enyészet boldog részegsége,
tűnt nyár sirjánál vig halotti tor.

Siratlak dáma, siratom a vágyad,
De hűtlenül már új tavaszt hisznek —
Élet, én mindig újra vetem ágyad
s nászud ágyadra új reményt viszek.

Mi bennem elmult: bennem újra támad,
mert friss a szív, ha kinok edzik őt,
hadd onsa mérgét hangyos őszi bánat,
engem meg nem tépnek őszi temető.

Salamon László

— A nemzeti párt nagykülföldi tagozatának elnökét kirekesztették a pártból. Bukarestből jelentik: A nemzeti párt nagykülföldi tagozatának elnöke dr. Ioan Iosif kilépett a pártból. A „Romania“ szerint dr. Ioan, aki egy ottani bank igazgatója, olyan üzletekbe és üzekerdeésekbe bocsátkozott, miáltal összetűzésbe került a büntetőörvénykönyv paragrafusával. Emiatt kirekesztették a pártból.

— Ma, vasárnap alakul meg a kolozsvári Házépítők Szövetkezete. Ma délután 5 órakor tartja alakuló gyűlését a kereskedelmi és iparkamara helyiségében a kolozsvári Lakásépítő Szövetkezet. Ismeretes ugyanis, hogy az Asigurarea Romaneasca kezdeményezésére elhatározást nyert, hogy több város mintájára szövetkezetet alakítsanak, amely az Asigurarea Romaneasca finanszírozásával megkezdi a lakóházak építését. A kérdés tanulmányozására Utalea polgármester elnöke mellett egy tiztagu bizottság alakult, melynek tagjai voltak Ionescu, a Banca Nationala igazgatója, Negrutiu Ionon, az iparkamara elnöke, Martinovics, a kereskedelmi és Ionescu, a gazdasági akadémia professzora, Salvan városi mérnök, Neamtu O. onel, Arama őrnagy, Savuleanu, a Banca Centrala igazgatója és dr. Chirila Lázár munkaügyi inspektor, valamint Vlaicu, az Erdélyi Biztosító Intézet igazgatója és az Asigurarea Romaneasca delegátusai. A bizottság a kérdés tanulmányozása után elkészült jelentésével, melyet a mai alakulógyűlésen fognak az érdekeltek előterjeszteni.

— Doktoraválás. Ma délben avatták fel a kolozsvári tudományegyetemen az összes orvostudományok doktorává Herschkovics Jenő lelkes elvtársunkat. A kitanú, fiatal röntgenológus Palesztinában szándékozik megtelepedni.

— A volt szász Berlinből jelentik: K a Drezda melletti goblenjeit Newyorkb pénzen értékesíték. híres darab is, amaly Bécs felszabiditása i

— Szélvihar pülöket. Bukarest megérkezzenek Buk lők, akiknek fogadá A lengyel repülőke katasztrófa érte, az zett szélvihar mi Bukarestbe érkezés

— Az új bo kezett. Bukarest szófiai meghatalmaz kezett. Délelőtt külügyminiszternél, bolgár konfliktus

— Állandó Predeal és Azugság érte Iuon F net közben egyi szálva, a vonat szenvedett.

— Elraboltait Párisból jel omingó lak összeggel vé smertelen

er, az Eg uljának nyar uk és egyutta melyben a fikor sa felfedezőjéne

rtéktárgyak után elhelyezett páncc bus földi maradv gukkal vittek, bi lett volna annak széleskörű nyom

tésére, de a kuta eredményre. Kol san-domingói ren hozni a nagy fel történettudósokat földi maradvány

lönöző helyen t teményekben.

— Ötven szerzésére. E zérigazgatóság délután Vaito tartott, melye költségvetésébe irányoznak elő

— Amerik szlovák kölcs National City & Co., Kidden öltve a Hope bocsátották ki államkölcsönt, fél százalékot 96 dollár, am zának felel r piacon már a

— Tifusz lentik: Pécs hng. Eddig zöttük kettő van, sokan e Minthogy a vezetéke van nem lehetett Azt hiszik, tik a járvány zárták. A re gok intézked zaratott.

— Tex dollárt lopo lentik: Nagy amikor Joe halála után A népszerű mányzónő let bász program

Halló 877! Unió gőzmosó! Kérem, küldjék lakásomra azonnal gyűjtőautóju- kat és szállítsák el a tisztítandó ruhaneműt. Halló 877!

A volt szász király eladja goblenjeit.
Berlinből jelentik: Frigyes Ágost, volt szász király, a Dreza melletti Lockwitz-kastélyból származó goblenjeit Newyorkba küldte, hogy azokat ott jó pénzen értékesítsék. A goblenek között van az a híres darab is, amelyet a törököktől zsákmányoltak Bécs felszabidítása idejében.

Szélvihar tette tönkre a lengyel repülőket. Bukarestből jelentik: Ma kellett volna megérkezzenek Bukarestbe a lengyel és cseh repülőik, akiknek fogadására nagy ünnepeket tettek. A lengyel repülőket azonban Prágába utaztukban katasztrófa érte, amennyiben egy hirtelen keletkezett szélvihar miatt több gép tönkrement és így Bukarestbe érkezésük pár napi halasztást szenved.

Az új bolgár követ Bukarestbe érkezett. Bukarestből jelentik: Langa Rascanu szófiai meghatalmazott miniszter Bukarestbe érkezett. Délelőtt kihallgatáson jelent meg Duca külügyminiszternél, akinek beszámolt a görög-bolgár konfliktus állásáról.

Állandó rovat. Bukarestből jelentik: Predeal és Azuga között súlyos szerencsétlenség érte Iuon Florescu vonatvezetőt, aki menet közben egyik kocsirol a másik kocsira átszállva, a vonat közé esett. Súlyos sérüléseket szenvedett.

Eirabolták Kolumbusz Kristóf hamvait Párisból jelentik: A Haiti szigeten fekvő domingó lakosságát néhány nap óta példátlan öszeggel végrehajtott betörés tartja izgalom-smeretlen tettesek behatoltak George M. er, az Egyesült-Államok san-domingói fő-nyájának nyaralójába, amelyet teljesen kifosztak és egyuttal elraboltak egy kristályvedret is, melyben a főkonzul Kolumbusz Kristófnak, Ameri-ka felfedezőjének hamvait őrizte. A rablók, akik értéktárgyak után kutattak, a főkonzul lakásában elhelyezett páncélszekrényben ráakadtak a Kolumbusz földi maradványait őrző vederre, amelyet magukkal vittek, bizonyára anélkül, hogy sejtelnék lett volna annak történelmi értékéről. A rendőrség széleskörű nyomozást indított a tettesek kézrekerítésére, de a kutatások eddig még nem vezettek eredményre. Kolumbusz hamvai elrablásának híre a san-domingói rendőrhatalóságokon kívül zavarba fogja hozni a nagy felfedező számos eltrajzíróját és a történettudósokat is, mert kiderült, hogy Kolumbusz földi maradványait nem kevesebb, mint három különböző helyen őrzik muzeumokban és magángyű-teményekben.

Ötvenmillió lej postanyagok beszerzésére. Bukarestből jelentik: A postavezérgazgatóság költségvetési bizottsága tegnap délután Vaitoianu miniszter elnökletével ülést tartott, melyen elhatározták, hogy a posta költségvetésében anyagbeszerzésre 50 millió lejt irányoznak elő.

Amerikában tuljegyzték a cseh-szlovák kölcsönt. Newyorkból jelentik: A National City Bank, valamint a Kuhn, Loeb & Co., Kidder és Peaboddy bankházak karöltve a Hope & Co. amsterdami bankkal most bocsátották ki a 25 millió dolláros cseh-szlovák államkölcsönt, mely 28 évi lejáratlál évi 7 és fél százalékos kamatoz. A kibocsátási árfoylam 96 dollár, ami ténylegesen 8 százalékos kamatozásnak felel meg. A kölcsönt az amerikai pénzpiacra már a kibocsátás napján tuljegyzték.

Tífuszjárvány Pécsen. Budapestről jelentik: Pécsen napok óta tífuszjárvány dühög. Eddig ötvenkét megbetegedés volt, köztük kettő halál. A városban óriási pánik van, sokan el is menekültek az epidemia elől. Minthogy a városnak kitűnően működő vízvezetéke van, amellelt rendes csatornázása is, nem lehetett megállapítani a fertőzés forrását. Azt hiszik, hogy a külvárosok kutjai terjesztik a járványt és ezért ezeket a hatóságok lezárták. A rendőrség a közegészségügyi hatóságok intézkedésére két élelmiszerüzletet is lezáratt.

Texas nőkörmányzója huszmillió dollárt lopott és csalt össze. Newyorkból jelentik: Nagy feltűnést keltett félévvel ezelőtt, amikor Joe Ferguson-nak, Texas kormányzójának halála után a feleségét választották meg utódjánál. A népszerű „Ferguson mama“ kormányzónéól kormányzó lett és beiktatása alkalmával nagyzeabásu programot adott. Annál nagyobb szenzációt

kelt most a Newyork Herald-nak az a jelentése, hogy Ferguson mamát husz millió dollár elsikkasztásáért vád alá helyezték és állásától felfüggesztették. A vádirat szerint nemcsak sikkasztott az ország anyja, hanem különböző meg nem engedett üzleteket is közvetített, amelyekért megvesztegetési pénzt fogadott el s ezeknek az üzleteknek révén az államot óriási öszszeggel károsította meg. Érdekes, hogy férje ellen régebben szintén emeltek hasonló vádakat. Most azután kiderült, hogy Ferguson mamának már a férje panamáiban is nagyrésze volt és saját megválasztását is család módon szerzett pénzzel vitte keresztül.

A legnagyobb angol csataképfestő el akarja égetni képeit. Londonból jelentik: Nevinson híres angol csataképfestő, akinek a világháború ittközéiről alkotott művei borzalmassággal tünnek ki, levelet irt a Tate-képcsarnok igazgatóságához, hogy távolítsa el a muzeum faláról azt a festményét, amely egy gépfegyverüt-közetet ábrázol. Azt írja levelében, hogy a leghálásabb volna, ha az igazgatóság mindjárt el is égetné a képet, mert ez a műve a legvisszatasztóbb és a legművészietlenebb. Tudni kell Nevinsonról, hogy a világháború befejezése óta pacifista lett.

Országos vásár Egeresen. Egeresen (Kolozs megye) november 3-án országos állatvásár, 4-ikén országos kirakóvásár lesz. A vásár területén szabad kirakóterület biztosítva van.

Cuzák ujra népgyűlésre készülnek. Bukarestből jelentik: Covornu-megyében a cuzisták holnapra több népgyűlést terveznek. A prefektus betiltása ellenére is készülétek történeket a népgyűlések megtartására. Piatra Neamtzban tegnap ismét antiszemita kilengések voltak, melyek során 8 zsidó kereskedőt súlyosan inzultáltak. Azt a 7 zsidót, akiket hosszunapkor letartóztattak tegnap szabadlábra helyezték. Kettőt közülük 20-20 ezer lej kaució ellenében.

Égő hajó a Dunán. Pozsonyból jelentik: Kedden délután a Dunán a pozsonyi kikötőben kigyulladt a Bajor Lloyd egyik tehergőzőse. A kikötőben csakhamar felvonult a tűzoltóság. Néhány vakmerő tűzoltó átment az égő hajó fedélzetére és belsejéből kimentett egy ott szorult munkást, akinek testén már lángot fogott a ruha. Nemsokára sikerült a tüzet teljesen eloltani.

Szabdlábra helyezték az utlevélpánama fővádltóját. Bukarestből jelentik: Az utlevélpánama fővádltóját, Filipopovicit 30.000 lej kaució ellenében szabadlábra helyezték.

Egyetemi tanárok fizetésjavítási mozgalma. Bukarestből jelentik: Az egyetemi tanárok körében nagy agitációt fejtenek ki fizetésük megjavítására. Megbizásukból dr. Rakovitz a kolozsvári és Busneasau bukaresti egyetemi tanár ma délelőtt megjelentek Anghelescu közoktatásügyi miniszternél, akinek memorandumot adnak át, melyben felsorolják összes kívánalmaikat.

Összeomlott egy háromemeletes palota Párisban. Párisból jelentik: Páris külvárosában borzalmas katasztrófa történt kedden délután. A Saint Honore-utcában egy régi háromemeletes palota óriási robajjal összedőlt és maga alá temette a lakókat. A falak összeomlását leirhatatlan pánik követte, a romok alól halálhőrgések, rémült segélykiáltások törtek elő, a nagy porfelhő miatt azonban percekig gondolni sem lehetett a mentésre. A rendőrség, amint értesült a katasztrófáról, nyomban mozgósította a tűzoltóságot, amelynek segítségére a műszaki csapatok is kivonultak a mentési munkálatokhoz. A romok eltakarítása folyamán eddig öt halottat és igen sok súlyos sebesültet huztak ki. A halottak száma még ismeretlen. A vizsgálat folyamán megállapították, hogy a katasztrófát az alapfalak meggyengülése idézte elő. A mentési munkálatok még javában folynak.

Megváltozik a Simplon-express menetrendje. Bukarestből jelentik: A Simplon-express menetrendje jövő év április 1-étől akként változik, hogy a vonat érkezése Bukarestbe délelőtt 9 óra 30 perc és indulási ideje pedig este 10 óra 20 perc.

Veszélyben Bécs kenyérellátása. Az osztrák fővárosban a pékségek sztrájkmozgalma következtében a kenyérellátás napról-napra bizonytalanabbá válik. A munkások tizenkét százalékos béremelést követelnek, amelyet azonban a vállalkozók nem akarnak teljesíteni. A segédek ultimátumot küldtek a munkaadókhöz, amelyben jelzik,

hogy november másodikáig hajlandók követeléseik teljesítésére várni. Ha azonban ezen a napon sem teljesítik kívánásaikat sztrájkba lépnek. Sztrájk esetén Bécs kenyérellátása megszűnne, ami katasztrófális jelentőségű lehet különösen a közeposztályra, amely nem rendelkezett be házikenyér sütésre.

A marosvásárhelyi iparkamarai elnökválasztás epilógusa. Marosvásárhelyről jelentik: Tegnap érkezett vissza Bukarestből az a delegáció, amely a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara ismeretes elnökválasztási petíció ügyében intervenciált Constantinescu kereskedelmi és iparügyi miniszternél. A miniszter a delegációnak adott válaszában kijelentette, hogy a marosvásárhelyi kamara területén lakó tizenegyezer kisebbségi választónak joga lett volna arra, hogy az alig ezernyi román választó akaratával szemben a kisebbségi elnökhöz ragaszkodják. A román választók viselkedése egyáltalán nem volt tapintatos. Az államérdek nem követeli, hogy román legyen a marosvásárhelyi kamara elnöke. Sőt azon a tulajomólag kisebbségi vidéken elsőrendű érdek, hogy a kamara választóknak nem lett volna szabad magukat elragadtatni. A miniszter kijelentése általános megnyugvást keltett a marosvásárhelyi iparkamarai tagok között.

Meggyilkoltak egy tanulmányton lévő tudóst. Konstantinápolyból jelentik: Dr. George Veith híres térképrajzoló Kisásiában tanulmányton volt. A tudóst valamelyik faluban meggyilkolták. Az osztrák kormány megkeresést intézett a török követ útján, hogy dr. Veith esetről adjon felvilágosítást.

Könyvujdonságok. J. Brousson: Anatole France papucsban 200 lej, Mereskovszkij: Péter és Alexej 240 (kötvé 320), Koppányi Tivadar: A biológia modern problémái 110, Oláh Gábor: Patkánybűvölő (új versek) 100 lej. Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

Dr. COSMUTZA szanatóriuma
Cluj-Kolozsvár, Fellegvár.
Klimatikus gyógyhely légzőszervi betegek számára. Diétás szanatórium cukorbetegnek, vesébajosok, köszvényesek részére. Vizgyógyintézet, elektromos kezelés. Naponta hétszer étkezés, állandó orvosi felügyelet. Napi ellátás 350 lej. Orthodox konyha.

Nagu
harisnyavásár
melyen leszállított árakkal

Kötött harisnya minden színben	25
Flohr-harisnya minden színben	53
Muszlín harisnya divat színben	69
Cérna-muszlín minden színben	98
Selyemfátyol harisnyák minden színben	125

BLATT
FÖTÉR IS
Divatkötet és költőtarakban óriási választék!
A legjók harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

Visszahívják Szirla paranosnokát

Bukarest, október 31. Párisi jelentés szerint Szirlában a helyzet rosszabbodott. Szrail tábornokot visszahívták és helyébe Franklin Builon tábornokot fogják kinevezni.

ló 877!

Üzletáthelyezés.

JANKY szücs új üzlethelyisége Cluj, Calea Regele Ferdinand 17. (Wesselényi-utca) Szörmék, bundák legolcsóbban beszerezhető

Bőrkoftató

feltűnés nélkül használható a dr. Biró-féle Gyopár-készítmények hófehérré teszik a fakó, sárga, vagy róna arcot, a szőplőt, májfoltot gyökeresen elmulasztják. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában.

Vidék i amatőrfényképezők körjének árjegyzékét

POLITZER

fordítórúháztól Carel-Mare. Vidéki szétküldés. Ala pitatott 1896.

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

akár venni, az Marosvásárhelyre és fehérré
sajnálat az utat! SZÉKELY és RÉTI
Erdélyrészi BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermék,
szekciók tanácsadói tevékenységüket legelőcsöbber illi szerezhették be

PALAIS DE DANSE
(Palace kávéház)

Uj tagok.

Uj műsor.

Duo Russo Florián
Mária Ingen Kersten
a berlini Wintergarten tagja.

Nagy Macza

a budapesti Nagy Endre-kabaré v. tagja

GALLUS

a clujj román opera v. solóáncosa.

Trilby Door

Teleký Zizi

Schariott és Denise
KŐSZEGI LULU TÓVÖLGYI BÖSKE

Duo Ritscher

Sanda and Lili Papaizanu
Farkas nővérek Ligeti barhumorista

Szigoruan családi műsor.

Kezdete este 10 órakor!

Belépődíj nincs!

Tányérozás nincs!

Meleg és hideg ételek!

Sirocco 1508

10.000

vevő októberben győzött meg, hogy a **szövetek, vászna, selymek** még a gyári árnál is sokkal olcsóbbak

Heller, Weisz & Molnár

hatóságilag engedélyezett

végeladásán.

Cluj (Kolozsvár) C. Reg. Ferdinand 6.

Siessen most vásárolni, míg a készlet tart!

GÁRDI IMRE
CLUJ, S. R. SAGUNA 20.

fényképzési műtermében
előre bejelentett felvételek késő este órában is eszközöltetnek. Nél portraitt, gyermekfelvételek és nagyítások speciálisan szép kivitelben.

Lloydexpress

Kalapmodellek

nagy választékban Wesselényi M.-u. 3, az udvarban

Moskovits kalapszalokban

Átalakítások gyorsan és olcsón.

KÖZGAZDASÁG**Érinti-e a kisebbségi bankokat a Banca Nationala hitelmegszorítása**

Gyárfás Elemér, a Magyar Bankszindikátus elnökének nyilatkozata

(Cluj-Kolozsvár, október 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Közöltük már, hogy a Banca Nationala egyik legutóbbi rendelkezésével megszorította a reeszkompt hiteleket és a visszleszámítolások tiszázalékát felmondta a pénzüntézeteknek. A Banca Nationalának ez az intézkedése a legrosszabb időben érte a pénzüntézeteket, mert az őszi gazdasági kampányban amugyis érezhető pénzüntézet krízissé dagasztotta ezzel a váratlan hitelmegszorítással.

Ebben a kérdésben alkalmunk volt beszélgetést folytatni Gyárfás Elemérrel, a Magyar Bankszindikátus elnökével, a Magyar Bankszindikátus elnökével, akitől megkérdeztük, hogy a Banca Nationala ezen intézkedése milyen hatással volt a kisebbségi bankokra?

— A reeszkomptnak 10 százalékkal való csökkentése — mondotta — alig érinti az erdélyi és bánáti pénzüntézeteket. Mi ugyanis eddig nagyon mostoha elbánásban részesültünk a Nationala-bank részéről, amit különben az alábbi hozzávetőleges statisztikai adatok is igazolnak.

— Az impériumváltás után három évig, sajnos, meddő küzdelmet folytattunk aziránt, hogy a kisebbségi pénzüntézetek a Banca Nationalánál visszleszámításban részesüljenek, mert erre vonatkozó kísérleteinket különböző alakosságok miatt visszautasították. Végül 1924-ben, amikor a bankszindikátusnak már 109 tagja volt, közel százhuszmillió lej alaptőkével sikerült kieszközölnünk, hogy négy pénzüntézet összesen 10 millió lej visszleszámítolási hitelben részesüljön. Ez év májusában már nyolc intézet 29 millió leji hitelt kapott, ami azonban alig jelent valamit, ha tekintetbe vesszük, hogy a bankszindikátusnak ma már 119

tagja van 360 millió lej alaptőkével.

— Ha tekintetbe vesszük, hogy a regáti pénzüntézetek közül például a Banca Marmarosch és a Banca Romaneasca, mely intézetek mintegy 120 millió lej alaptőkével rendelkeznek egyenként, az egyik 670, a másik 870 millió lej reeszkomptban részesül, ami saját tőkéjük két-háromszorosának felel meg, láthatjuk, hogy a tiszázalékos hitelcsökkentés nem érinti érzékenyen a kisebbségi bankokat, de súlyos hatással van a regáti pénzüntézetekre.

— Ugy értesültünk, hogy a Banca Nationalának ezzel a hitelmegszorítással az volt a célja, hogy a regáti bankok ilyen módon elvont tőkéket az itteni piacon helyezze ki; erről mi a véleménye elnök úrnak?

— Ennek a feltevésnek nincsen alapja, mert ez az intézkedés tisztán annak a szerződésnek a következménye, amely az állam és a Banca Nationala között létrejött és aminek egyik feltétele az, hogy tizenöt év alatt bizonyos bankjegykontingenst kell behozni, hogy ezáltal az aranyparitás legyen állítható.

— Van-e remény arra, hogy a Banca Nationala és a kisebbségi bankok közötti reeszkompt-viszony megjavuljon?

— Kisebbségi javulás ezen a téren már most is mutatkozik, ami elsősorban annak köszönhető, hogy a Banca Nationala kezdi bankjainkat megismerni, de tényes javulást csupán egy olyan atmoszférában várhatunk, amelyben a kisebbségi pénzüntézetek és gazdasági rétegek igazi jelentőségüknek megfelelően tudnak majd elhelyezkedni.

Magyar nagybankok fuziója

Az aranymérleg hatása a magyar pénzüntézet

(Budapest, október 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ismertettük már a magyarországi új valuta közeli meghonosításának részleteit, amely ugy intézkedik, hogy az összes vállalatok az új valutatörvény életbeléptetését követő hat héten belül tartoznak „arany mérlegüket” közzéadni. A terminusnak ez a meghosszabbítása lehetővé teszi a pesti bankok számára olyan tranzakciók véghezvitelét, amelynek alapján magasabb aranytőkéket mutathatnak ki és ezzel a vezető bankok sorába kerülhetnek.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Magyar Általános Hitelbank, tisztára azért, hogy megfelelő aranytőkéket mutathassanak ki, nemrégiben tőkeemlést rendeltek el és külföldi ösztököttesek révén ezeket végre is hajtották. Ugyancsak tőkéket emelt a Magyar Országos Központi Takarékpénztár is.

A Pesti Hazai Takarékpénztár és a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank hosszabb idő óta a tőkeemlési tranzakció érdekében tárgyalásokat folytatnak külföldi hitelintézetekkel. Minthogy azonban a külföldiek feltételei az említett intézetek vezetőségét nem elégitették ki, a két bank elhatározta, hogy alaptőkéjének felemelése érdekében affiliáltságait beveszik az anyaintézetbe. A Pesti Hazai Takarékpénztár ilyen módon fuzionálni fog a Hazai Bankkal, amelynek aranytőkéje ezután jóval nagyobb lesz, mint eddig.

Pénzüntézet körökben egyébként arról is beszélnek, hogy a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank a Magyar Forgalmi Bankot fogja magába olvasztani. Mint ismeretes, a Magyar Forgalmi Bank tulajdonában van a Délmagyarországi Cukorgyár is, amely egymagában jelen-

tékeny aranyértéket képvisel. Ezzel a Forgalmi Bank, mint önálló intézet meg fog szűnni. Áruosztályát is földadja, minthogy a Leszámitoló bank szintén be van rendezkedve áruosztályra és jóval mérsékeltébb költséggel tudja saját áruosztályában éruügyleteit lebonyolítani.

November 1-én vasárnap nyitvatartatók a kolozsvári üzletek. A munkaügyi inspektorátus közli, hogy november 1-én vasárnap az országos nagyvásár miatt Kolozsvár területére felfüggesztette a munkaszünetet. Az üzletek tehát ezen a vasárnapon egész nap nyitvatartatók.

Ma választ elnököt a nagyvárad kereshedelmi és iparkamara. Nagyváradról jelentik: Vasárnap reggel kilenc órakor kezdődnek meg a nagyvárad kereshedelmi és iparkamarai elnökválasztások, amely iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg, mert erős küzdelem várható. Az elnöki állásra valószínűleg három jelölés fog történni, mégpedig Barbu Romulus, a Bihorul bank vezérigazgatója, Papandou Teodor, a Banca Romaneasca vezérigazgatója és Negulescu Anastasia, a városi villamos vasutak igazgatója személyében, aki egyébként a liberális kormány nagyvárad exponense is. Különösen heves küzdelem várható a két alelnök megválasztása során, amennyiben a kamara kisebbségi tagjai ragaszkodnak ahhoz, hogy a két alelnök a kisebbségek sorából kerüljön ki, míg ezzel szemben román részről az elnökön kívül egyik alelnökségre is igényt tartanak. Alelnök jelöltek egyébként Moskovits József, a Lica fakereskedelmi rt. igazgatója, Kótel Ágost, az Egyesült Bank vezérigazgatója és Pecala György gyógyszerész.

Trieszti gyarmatáru-piac. Triesztből érkezett jelentések szerint az ottani gyarmatáru piacon kávéban, az utolsó hetekben némi

áremelkedés észlelhető gyengébb termés miatt. A fogyasztás az október 1-én kezdődött. — Rizs: a szállításonál jó árszámítás következtében a hivatalos jelentés tavalyi átlagot. — és üzlettelenség. iránt nagy a kereslet. Mandulában azonos mennyiségben a Mazsola teljesen

Gazdasági kolozsvári kamara délelőtt tartja először európai Lloyd főszépmunkát, címen.

Románia francia vasutak átfranciaországi petróleumot hajtja. Az ügylet perfrancia mérnökökkel Romániába.

Elvetetté tervét? Bukarest rint a gabonafélék tervezetét a kormánytakozások hatása mert nincsen meg a finanszírozás

Románia restből jelentik: A statisztikai kint Románia bankj lejt tett ki, mely több 10 iki 20,65 jeberforgalomhoz, lent. A kimutatás galmának 44 mill

Árumintav jelentik: November rendezik meg a székely néprajzi kiállítás is nagy érdeklődés kiállító helyeknek t lejegyezték.

A világ jelentik: A nemzet kimutatása szerint mázsa búzával és volt több a világ

A lej: Zürichben pesten —, Bécs Kolozsvár. A hét óta tartó lanyha Kevés üzletkötés.

Bécs 29 65—2 pest 235—339, P 40-70, Newyork 20 1026, Milánó 8-38

Zürich Zaria 208-45, Newyork 2 2160 00, Milánó 2 pest 72-70, Belgrád 247-50, Varsó 85-

Bukarest. —, London 10 8-34, Zürich 40- Budapest —

Bukarest. Va márka 49 00, sterling 1010, fra 39-50, olasz lira 360, dollár 209-00 schilling 29-00, ma 6-05, belga frank

MART

Cluj, Piața

מארט

לבווארען

שטר נאכנאמעס

ער איז פערלאנגען

áremelkedés észlelhető, ami az új kampány gyengébb terméshozadékával van kapcsolatban. A fogyasztás az utóbbi időben némileg csökkent. — Rizs: olasz rizs szilárdabb azonnali szállítással jó árák. Indiai rizs, a volt szárazság következtében, kevés került a piacra, bár a hivatalos jelentések szerint a termés eléri a tavalyi átlagot. — Fűszerekben: tartózkodás és üzletelenség. Déligyümölcsök: mogyoró iránt nagy a kereslet. Füge, datolya gyenge. Mandulában azonnali áru alig van a piacon. Mazsola teljesen elhanyagolt cikk.

Gazdasági előadás a kamarában. A kolozsvári kamara tanácstermében, ma, vasárnap délelőtt tartja előadását Bizony László a Közép-európai Lloyd főszerkesztője „Közgazdasági problémák” címen.

Román petróleumot vásárolnak a francia vasutak. Bukarestből jelentik: A nyugatfranciaországi vasutak nagyobb mennyiségű petróleumot hajlandók lekötni a román piacra. Az ügylet perfektálására a napokban egy francia mérnökökből álló bizottság érkezik Romániába.

Elvetették a gabonastandardizozás tervét? Bukarestből jelentik: Az „Argus” szerint a gabonafélék standardizozására vonatkozó tervezetet a kormány elvetette, egyrészt a tiltakozások hatása alatt, másrészt pedig azért, mert nincsen megfelelő pénz ennek a műveletnek a finanszírozására.

Románia bankjegyforgalma. Bukarestből jelentik: A Banca Nationala ma kiadott statisztikai kimutatás szerint október 17-én, Románia bankjegyforgalma 20,594 283 2228 lej tett ki, mely forgalom viszonyítva az október 10-iki 20,656 912 443 lej kivevő bankjegyforgalomhoz, 62,629 215 lej csökkenést jelent. A kimutatás a visszleszámitolási tárca forgalmának 44 millió csökkenéséről számol be.

Árumintavásár Szatmáron. Szatmárról jelentik: November 28 és december 4-ike között rendezik meg a szatmári országos árumintavásárt és néprajzi kiállítást. A mintavásár iránt már eddig is nagy érdeklődés nyilvánult meg, úgy, hogy a kiállító helyeknek több mint 60 százalékát már lejegyezték.

A világ gabonatermése. Rómából jelentik: A nemzetközi mezőgazdasági intézet kimutatása szerint az idén 1341 millió métermáza búzavál és 976 millió métermáza rozs volt több a világ gabonatermése mint tavaly.

TŐZSDE

Október 31-én

Alej: Zürichben 247 50, Párisban 11 30, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A helyi piac a már több mint egy hét óta tartó lanyhaságot mutatta a mai napon is. Kevés üzletkötés. Az árfolyamok a következők:

Bécs 29 65—29 70, Prága 6 23—6 25, Budapest 835—339, Páris 8 90—8 95, Zürich 40 65—40 70, Newyork 209 75—210 75, London 1022—1026, Milánó 8 38—8 45.

Zürich Zárjat: Berlin 123 55, Amsterdam 208 45, Newyork 518 75, London 2514 00, Páris 2160 00, Milánó 2050 00, Prága 1537 50, Budapest 72 70, Belgrád 920 00, Bukarest 247 50—247 50, Varsó 85 50, Bécs 73 15.

Bukarest. Dvizák: Páris 8 35, Berlin —, London 1020, Newyork 210 50, Milánó 8 34, Zürich 40 50, Bécs 29 70, Prága 6 23, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 785, német márka 49 00, leva 1 50, török lira 116, font sterling 1010, francia frank 9 10, svájci frank 39 50, olasz lira 8 38, drachma 2 80, dinár 360, dollár 209 00, lengyel forint 33 00, csehrák schilling 29 00, magyar korona 29 00, cseh korona 6 05, belga frank 9 25, holland forint —

MARTIN PAL Jun.
Cluj, Piața Mihail Viteazul 25.
כשר ועלכווארען פאבריק
ערייניגט אלעוועלייא ועלכווארען
פאסט-פאקעטע ווערען פראמט פער נאכנאחמט
עפעקטוארען. פריידקארטע אונד העשר איין פערלאנגען.

SPORT

Kinizsi—Victoria

Ma délután 3 órai kezdettel zajlik le a városi sporttelepen a nagy érdeklődéssel várt találkozás a Kinizsi, Románia bajnoksapata és a jóformában levő Victoria között. Miután a Kinizsi komplett összeállításban szerepel, a Victoria pedig megerősített összeállításban veszi fel a küzdelmet, a mérkőzés kétségtelenül egyike lesz a legérdekesebbnek, amelyek az őszi szezonban Kolozsváron lejátszódtak. Bár a Kinizsi csatársora toronymagasságban áll minden más romániai együttes fölött, védelme nem a legkiválóbb és így a megerősített, erős rámenős, gyors stílust játszó Victoria veszélyes ellenfele lehet a Kinizsinek.

A mérkőzés iránti hatalmas érdeklődést mi sem illusztrálja jobban, mint az, hogy a jegyek elővételben elfogyott. Sportszempontról valóban sokat ígér ez a találkozás, mert két ellentétes iskola utmutatásait követő együttes találkozik össze: mindkettő tagadatlanul erős játékerőt képviselnek: a csapatok a következő összeállításban szerepelnek:

Kinizsi: Ritter—Steiner, Korom—Bundy, Vogl, Rössler—Tänzer, Tessler, Wetzler, Semmler, Matek.

Victoria: Molnár—Dóci, Sütő—Györy, Stanciu, Palocsay—Istvánffy I., Istvánffy II., Chifor, Mat-tauch, Cipeigan. Bíró dr. Morár Teofil.

A mérkőzés előtt Torda ifjúsági válogatott csapata játszik a Victoria ifjúsági együttese ellen.

A Haggibbor vívószakosztálya értisíti az egyesület vívnióhajtó tagjait, hogy jelentkezéseket november 6-ig elfogad az új tanfolyamokra Mózes banktisztviselő (Banca Chrissoveloni).

Eau de Cologne

Kapható minden szakbavágó üzletben.

Sokkal olcsóbbak és finomabbak az importált francia és angol áruknál az

M. M. Konzervgyár, Timișoara

M. M. befőttei

M. M. jamei

M. M. gyümölcs- és vegyesizei melyek minden nagyobb csemege üzletben kaphatók.

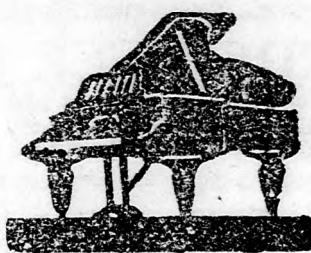
Lloyd 3962

Rendkívüli alkalmi árak!

I-a színes french ing csak 260 lej
Selyem elejü ingek, legfinomabb kivitelben csak .. 350 lej

WEISS SIEGFRIED

kalap- és uridivat áruházában, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 10 sz.

Telefon 419

Erdély legrégebb és legmegbízhatóbb

zongora raktára

Cluj, Str. Saguna 14.

TRISKA I.

Szállít zongorát, pianót gyári árban, a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett. Több ezer elismerő irat megtekinthető. Vidékre szállítási költségeit a cég viseli.

Zsoldos tanintézet

Az ország legrégebb és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség mellett készít elő középiskolai magánvizsgákra, ösztöndíjra vidéki tanulókat is.

Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel. I. 124-47.

Gazdák figyelmébe! HERMA-féle

daras- és lisztmalom

küldeményünk érkezett újból. Összeállítása, valamint kezelési módja igen egyszerű. Kását, darát, sütőlisztet egyaránt előállít. Hajtóereje 4 HP, benzinnmotor. **Ára 40 000 lei.** **Részletfizetésre is!**

Megtekinthető: Lazarovitz H. Lazar cégnél, Timișoara Str. Mercy 2, Gáposztály. Telefon 16-58. Kívánságra készséggel szolgál ajánlattal, tervszellettel, valamint illusztrációval.

Értesítés!

Van szerencsénk a n. é. hölgyközönség szíves tudomására hozni, hogy a **Calea Regele Ferdinand** (v. Wesselényi Miklós u.) **13. sz. házban** a mai kor igényeinek mindenben megfelelő

nőikalap salont

és masamod-kellék üzletet nyitottunk.

Szonunkban külföldi szakunkások által eredeti párisi és bécsi modellek után készülnek a legszebb kalapok, feltűnő olcsó árakon szolid és pontos kiszolgálással főtörekvésünk lesz n. é. vevőközönségünket a legteljesebb mértékben kiegyíteni.

Állandó raktáron tartok **eredeti párisi és bécsi divatkülönlegességeket**

és elvállalok mindenféle nőikalap formázást és díszítést a legizlésesebb kivitelben gyorsan és szolid árak mellett. — Kérjük a n. é. közönséget, szíveskedjék áraink szolidaságáról és pontosságunkról meggyőződést szerezni. Kiváló tisztelettel:

Özv. Stahl Jánosné, Máza Péterré

Mirdessen az Uj Keletben!

APRÓHIRDETÉSEK

Magyar közlésnél egy sz. 5.-, vastagabb betűve 5 lej. Leg-
kevesebb apróhirdetés 10 lej. Álláskeresőknek 50% kedvezmény.
A hirdetések díja előre fizetendő.

Vegyésmérnök, izr 30 éves, jelleme-, vagyontalan, becsülete oly yallatba, ahol képességeinek megfelelő munkakört talál. Csakis a tétlenül intelligens, ideáisan gondolkodó, csinos ur-lányok irjanak "Hívó" jellegre Rudolf Mosse hirdetőbe, Arad. 145

Ványolás, festés, préselésre posztókat átvész Honvéd-utcai posztógyár, 118 sz. 110

Megnyílt Wesselényi Miklós-u. 10. sz. alatt orth. **étterem.** Izletes konyha, abonoma, olcsó árak. Lakodalmak rendezése.

Zongoratanítványokat vállal Róth Piroska, Uránia-palota, II. emelet 14-137

Elköltözés miatt üzletberendezés nagyon olcsón, sürgősen eladó Pál inál, Hosszu-utca 40. 144

Nyomdák! Könyvkötészetek! Fűződrótot minden számban és mennyiségben szállít gyári áron a Tip. **Fraternitas** Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Ajánlatlathat szívességgel. Nagyobb tételre is utazunk.

Középkorú nő kerestetik kisebb orthodox háztartás vezetésére. Ajánlatokat kér Fischer Farkas, Brád. 105

Csinosan butorozott szoba két szőnyegnek, vagy három kisebb iskoláslánynak kiadó, esetleg teljes ellátással. Ertekezhetni Goldfried, Reg. Ferdinand 129

Hölgyeim! A legújabb 300 lejtől, filc modellek bárszony ujdonságok 450 lej, egyedül az

"IDEAL"

kalapszalonn, Cluj, Reg. Ferdinand 8. (Gólya-áruházszal szemben). **Átalakít és formál 48 óra alatt.**

Gajzágó Márton Cluj, Str. Regina Maria No 24. Késes, működőszűrős, műszerész, nikkellező telep. חלפים ונד אימער אים לאנער

Kérjen mindenttt **Pierre** berotva-pengét. A legjobb fémkeverék, a legelőkeltebb gyártmány. Garantiált minőség. 1800

Textilszakmában járta, gyakoroloz fizetéssel felvételik Fried, Căea Victoriei 5. 143

9 darabból álló antik hálószoba, egy antik ebédlő eladó. Gratz műkereskedés, Cluj, Piata Unirei 8. 142

Cséplőgarantúrát, lokomobilokat, cséplőket és elevátorokat minden nagyságban keresek vételre. Részletes leírást kérek Előző Győző gépszakmárnök Timisara III. Str. Radulescu 6. 1819

HUNWALD Str. Vlașia (volt Boiyai-u.) 3. Telefon 147

Üvegcsiszoló és tőrőgyár. Táblavég raktár és árukezelési vállalat. Hibás táblák újrafeszítés sorozása 100.

Hengerműalom 40 HP turbinával, Maros mentén, 3 köbű, dupla heng. részék, szikszitával, koptató és trierrel, vijjoggal együtt juttanyosan eladó. Cim a kiadóhivatalban. 185

Suche intelligentes Izr religiös deutsches Fäulein zu 6-7-jährige Kindern, die eventuelle Elementarklassen unterrichtet. Offerte mit Gehaltsansprüche zu richten: Frau Albert Rothschild - (Garahort) Com. Arad. 183

Butorozott szobát vagy lakrészt keres gyermektelen házaspár Cim leadandó az Aradi Textiliparnál (Renner-palota)

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

Hevesi Piroska Bach-Beethoven-Mozart-estélye. Kedden november 3-án este fél 9 órakor tartja Hevesi Piroska ezidei első szólóestélyét az Unitárius kollégium dísztermében. A kiváló művész ismét hatalmas és változatos műsort állított össze, melyen Bach-Beethoven és Mozart itt még alig hallott művei szerepelnek. Ezek között Bach: Orgonatóccatája és fugája. Beethoven opus 90 és 111-es szonátája, Mozart Variációi és Fantáziája stb. A művész lelkes hívei bizonyára teljes számban ott lesznek, mint eddig is mindegyes hangversenyén, melyek mindig újabb és újabb bizonyítékát adják Hevesi Piroska nagy koncepciójú művészi képességeinek és itteni magasabbrendű kulturális hivatásának. A hangverseny jegyei Lepagenál kaphatók.

OPERA ROMÁNÁ. Programul săptămănal. Vasárnap: Aida. Hétfő: Samson si Dalila. Szóda: Pagliacci (Canio Gh. Dippm és B. let. Péntek: Faust (Dirigal Dr. N. Csody). Vasárnap délután: Pagliacci és Balala.

MAGYAR SZÍNHÁZ Magyar Színház heti műsora Vasárnap d. u. 6. kor: Kis huscut. (Operettujdon-ság 4-edszer. Lengyel Irén fellépésével. Leszállított helyárakkal. Sorozatsz. 88.) Vasárnap este 8 és 8/4 kor: Fraskita. (Operett-ujdon-ság 3-adszor. Bérletsz. díszben. Sorozatsz. 89.) Hétfő: Fraskita (Operett-ujdon-ság 4-edszer. Napi-bérlet 34 sz. B. Sorozatsz. 90.)

Kedd: A cárnó. (R. pr. z. Premierbérlet 14. sz. Poor Lili fellépésével Sorozatsz. 91.)

Szóda: A cárnó. (Napi bérlet 35. szám. A. Sorozatsz. 92.)

Csütörtök: A cárnó (Napi bérlet 36. szám. B. Sorozatsz. 93.)

Péntek: Fraskita. (Operettujdon-ság ötödször. Bérletsz. díszben. Karacsonyi Ilivel, László Andorral, Iliász Aladarral. Sorozatsz. 94.)

Szombat d. u. 4. kor! Cigányáró. (St. ass János sz. díszletének 100 ik évfordulóján. Itjusági előadás, olcsó helyárakkal. B. vezető előadást tart Kende János. Sorozatsz. 95.)

Szombat este 8 kor: Májusi muzsika (Zsés ujdonság ötödször. Lengyel Irénnel, László Andorral, Iliász Aladarral. Premierbérlet: 15. sz. Sorozatsz. 96.)

Vasárnap d. u. 2 és fél órakor: A tanító (Szentgyörgyi István fellépésével. Olcsó helyárakkal. Sorozatsz. 97.)

Vasárnap d. u. 5 és fél órakor: Dolly. (Operett-ujdon-ság 11-edszer. Neményi Lívvel. Leszállított helyárakkal. Sorozatsz. 98.)

Vasárnap este 8 és háromnegyedkor: Májusi muzsika. (2. edz. Napi bérlet 37. szám. A. Sorozatsz. 99.)

Hétfő: Májusi muzsika (Háromszor. Napi bérlet 38 szám. B. Sorozatsz. 100.)

Kárpitos kellékek Afrik I-a, Gr dík Viaszosváson, Gu-tnik, Spárgák, Hessian **BOSKOVICS JÓSEF CLUJ** z. ák és ponyva kölcsön és eladási üzle e Strada Regina Maria 16 sz. Telefonszám: 910.

Átköltözöm a Cal. Reg. Ferdinand 6 sz. alá

- 6 szem. karlsbadi teáskészlet . . Lei 420.—
- 6 " " sandwichkészlet ,, 380.—
- 1 pár " teáscsésze . . . ,, 25.—
- 6 szem. metszett pohárkészlet . . ,, 345.—
- 6 " " kompótkészlet ,, 117.—
- Metszett vizespohár ,, 5.50
- " borospohár ,, 4.50
- Valódi alpakka kés, solingeni . . ,, 75.—
- " " villa vagy kanál ,, 45.—
- " " kávéskanál . . . ,, 25.—

Eredeti japán vázák már 60 L-től kezdve, francia és belga üveggészletek, ezüst evőeszközök, képeretek, karlsbadi tűzálló edények, angol fayence mosdókészletek, villanycsillárok.

Vendéglői, kávéházi felszerelések leszállított áron

FISCHER

CLUJ

Utolsó hét!

Terkesztőség hivatal és nyom
Károlyi Károly
F. P. (B. ar)
Telefon: Terkesztőség
és kiadóhivatal
No. N. Sz. —
Kéziratok kizárólag
Terkesztőségbe
szállók. Kéziratokat
nem adjuk vissza.

1925 november

A nagyvár

Mégis örök igazán tanult az erőtögtetik ingyen, a jat. Négy esztendőmuk az erdélyi kital belekapszolódrtébe. Előbb a mevetlenül utána a választások szolítóélet kisebbségi rez a községi választákozni a kisebbség esztendeig csak politikai közéletne parátusnak. Csak „belpolitikát“ és a tudást sem adják Nagyváradon tandij volt, csak a iskolapénzért so éppen úgy, mint mennyi városában mara tagjainak kisebbségi. Ez az természetesen nevezetősége is ilye kereskedelmi minis tagokat ne csak v lehessen és így a bizonyos egyensúlycióval helyreáll. A a kinevezési operá képviselnek a kam egyes kamarai sz után tapogatózott, a kereskedelem és a kisebbségi szake A legelfogultat hogy soha lojalisa még, mint aminől sebbbségi képviselő marai választások soknak generális ahol a kamara elnöki tisztet kiseb teni. Ott pedig, a ségi lesz, a két al jut. Ez a megeg lévő kisebbségi ta gesztus volt, amel mas lett volna ar niszta körök meg nem is lett vona szen maga Consta ki, hogy egyáltak a kereskedelmi és kerüljenek. Arra hogy ezt a becst szegni és a kisebbs kívánságát egysz Nagyváradon ez paktumot kötött hogyha a kisebbs az elnöki polcra, két alelnöki tiszt A kisebbségi tag Barbu Romulus lett és csak ezut másik részét a ro veszi komolyan. adtak a kisebbsé egy alelnöki szél nácsot nem volt aminek természet kisebbségek kivo Drága tandij egy néhány vá mint a keresked addig semmieset receptet.